Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	36C/3/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7119200362
Dátum vydania rozhodnutia:	12. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Alena Mazúrová
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2023:7119200362.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Alenou Mazúrovou v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. X, XXX XX C., zastúpený AK Weis & Partners s.r.o., so sídlom Priemyselná 1/A, 821 09 Bratislava, IČO: 47 234 776 proti žalovanému: Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci a nemajetkovej ujmy

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 8.200 EUR, majetkovú škodu vo výške 4.926,70 EUR a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 13.126,70 EUR od 8.8.2018 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. Priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 % zo súdom priznanej nemajetkovej ujmy 8.200 EUR.

IV. Priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 69,72 % zo súdom priznanej majetkovej škody 4.926,70 EUR.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou došlou tunajšiemu súdu dňa 14.1.2019 domáha, aby súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť mu titulom nemajetkovej ujmy sumu 30.000 EUR, náhradu škody pozostávajúcej z vynaložených trov obhajoby v súvislosti s jeho trestným stíhaním vo výške 5.805 EUR a úroku z omeškania vo výške 5 % z dlžnej sumy, t. j. 35. 805 EUR do 1. 3. 2018 do zaplatenia a náhrady trov konania.

2. Žalobu odôvodnil nasledovnými skutočnosťami: uznesením zo dňa 13. 4. 2012 ČVS: ORP-221/ OVK-MI-2012 OR PZ Michalovce bolo začaté trestné stíhanie vo veci zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 ods. 3 písm. a) Trestného zákona a dňa 1. 8. 2012 bolo voči nemu vznesené obvinenie pre zločin podvodu podľa vyššie citovaného ustanovenia Trestného zákona. Voči uzneseniu podal sťažnosť, o ktorej rozhodovala Okresná prokuratúra Michalovce dňa 10. 9. 2012, ktorá uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 1. 8. 2012 zrušila. Uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 6. 12. 2012 ČVS: ORP - 221/OVK-MI-2012 bolo opätovne voči nemu vznesené obvinenie pre rovnaký skutok, voči ktorému bola z jeho strany podaná sťažnosť, ktorá bola Okresnou prokuratúrou Michalovce dňa 15. 1. 2013 zamietnutá. Dňa 28. 5. 2014 bola podaná obžaloba na Okresný súd Michalovce. Dňa 29. 10. 2014 Okresný súd Rožňava vydal trestný rozkaz, ktorým ho uznal za vinného zo spáchania skutku, pre ktorý bola vznesená obžaloba. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp. zn. 3T/156/2014 zo dňa 20. 11. 2015 bol spod obžaloby oslobodený. Na základe prokurátorom podaného odvolania Krajský súd Košice uznesením zo dňa 26. 5. 2016 sp. zn. 7To/24/2016 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na

nové konanie. Okresný súd Rožňava rozsudkom (v poradí druhým) sp. zn. 3T/156/2014 zo dňa 12. 8. 2016 ho uznal vinným zo spáchania skutku. Na základe odvolania Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 10. 11. 2016 sp. zn. 7To/97/2016 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na nové konanie. Okresný súd Rožňava v poradí tretím rozsudkom sp. zn. 3T/156/2016 zo dňa 24. 2. 2017 opätovne uznal žalobcu za vinného. Na základe odvolania Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 14. 9. 2017 sp. zn. 7To/26/2017 žalobcu oslobodil spod obžaloby, pretože skutok, ktorý sa mu kládol za vinu, nie je trestným činom. Uvedené rozhodnutie je konečné, je právoplatné a vykonateľné. Tvrdil, že keďže bol spod obžaloby po vyše piatich rokoch oslobodený, je potrebné, v zmysle judikatúry súdov, považovať uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 6. 12. 2012 za nezákonné, keďže predpoklad o spáchaní skutku uvedený vo výroku predmetného uznesenia sa nepotvrdil. K výške skutočnej škody poukázal na jeho zastupovanie v trestnom konaní advokátom JUDr. Jánom Vrbom, ktorému za poskytnuté právne služby zaplatil celkovo sumu 5.805 EUR za fakturovaných 35 úkonov právnej pomoci po 110,50 EUR + cestovné náhrady vyčíslené vo faktúre č. 01/18 Vr zo dňa 8. 1. 2018 vo výške 970 EUR. K nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy poukázal na skutočnosť, že vedením nezákonného trestného konania bola poškodená jeho osobná česť, jeho ľudská dôstojnosť v značnej intenzite, keďže je v regióne Michalovce všeobecne známe, že jeho rodina vždy zastávala dôležité a najmä vážené postavenie v spoločnosti, pričom za svoje služby pre spoločnosť bola aj náležite ocenená. Poukazujúc na to, že starý otec žalobcu bol vyznamenaný po vojne ako hrdina, bol v Michalovciach starostom, jeho strýko bol svojho času popredným architektom regiónu mesta Michalovce a napokon otec žalobcu zabezpečil realizáciu výstavby michalovskej nemocnice. Dôvodil, že je verejne známou osobou v mieste svojho bydliska, ako aj v širšom okolí, a to najmä v dôsledku jeho celospoločenských aktivít, ktoré organizoval, resp. sa ich zúčastňoval a tak podporoval ich organizáciu. Dodal, že musel znášať emocionálne útrapy, ktoré boli spôsobené pocitmi krivdy a nespravodlivosti, trpel pocitom straty dôvery v súdne orgány, ktoré mali podľa jeho názoru štát na jeho strane ako bezúhonného občana, bol vystavený vedeniu nezákonného trestného konania, vrátane niekoľkým rozsudkom, v ktorých bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu, ktorého sa nedopustil. Tiež bol vystavený vysokému emočnému tlaku a stresu, keď musel vysvetľovať nielen členom svojej rodiny, ale aj priateľom a známym, že prečo je trestne stíhaný a prečo bol vo veci odsúdený. Spôsobené emočné vypätie, tlak a stres v dôsledku neustáleho obhajovania jednoznačných, logických záverov a vyvracanie špekulácií v prebiehajúcom trestnom konaní, ako aj neustále odmietanie podania jeho objektívnych vysvetlení príslušným orgánom, sa významne odrazili na jeho zdravotnom stave a tieto negatívne dôsledky trvajú dodnes (depresia a apatia). V dôsledku nezákonného a dlhotrvajúceho vedenia trestného konania došlo taktiež aj k vážnym následkom v spoločenskom uplatnení žalobcu, keď viaceré obchodné a spoločenské vzťahy sa zhoršili, najmä v oblasti stavebno-projekčnej činnosti a aktivít, tiež v oblasti historických vozidiel - veteránov, nakoľko bola naštrbená jeho dôveryhodnosť, čo je kľúčovou skutočnosťou v jeho spoločenskom uplatnení. Dodal, že nebol schopný sa zúčastňovať ani na rodinných akciách, upadol do hlbokej depresívnej nálady. Mal za to, že v danom prípade existuje priama príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím, pretože, ak by nebolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 6. 12. 2006, resp. ak by bolo zrušené na základe sťažnosti, nevznikla by žalobcovi škoda spočívajúca vo vyplatenej odmene za právne služby a taktiež by nevznikli negatívne dôsledky, ktoré opísal vyššie, a ktoré odôvodňujú priznanie nemajetkovej ujmy. Uviedol, že dňa 27.2.2018 podal na Ministerstvo spravodlivosti SR žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Dňa 13. 4. 2018 Ministerstvo spravodlivosti SR postúpilo túto žiadosť Generálnej prokuratúre SR, ktorá listom č. IV/4 Gc 68/18/1000-4 zo dňa 7. 8. 2018 nárok neuznala. K úroku z omeškania uviedol, že keďže už 1. 3. 2018 mal žalovaný možnosť uspokojiť jeho nárok, od uvedeného dňa sa so splnením žalovaný dostáva do omeškania.

2. Spolu so žalobou na preukázanie svojho nároku doručil faktúru č. 01/18Vr zo dňa 8. 1. 2018 na sumu 5.805 EUR zaplatenú JUDr. Jánovi Vrbovi v hotovosti dňa 9. 1. 2012, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhrady škody a nemajetkovej ujmy zo dňa 13. 4. 2018 - postúpenie žiadosti Ministerstva spravodlivosti SR Generálnej prokuratúre SR, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku - odpoveď Generálnej prokuratúry SR zo dňa 7.8.2018, uznesenie o začatí trestného stíhania dňa 13. 4. 2012, ČVS: ORP-221/OVK-MI-2012, uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 6. 12. 2012 ČVS:ORP-221/OVK-MI-2012 vydané ORPZ odbor kriminálnej polície, oddelenie všeobecnej kriminality Michalovce, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7To/26/2017. V priebehu konania žalobca súdu doručil tzv. históriu rodu Melcer – Meltzer a dôkaz – čestné vyhlásenie E. E. F. zo dňa 29. 3. 2023 o prevzatí sumy vo výške 5.805 EUR dňa 9. 1. 2012 na základe faktúry č. 01/18 Vr, ktoré predstavujú tarifný výpočet odmeny a náhrady za stratu času za poskytovanie právnej služby v konaní vedenom pred Okresným súdom Rožňava pod sp. zn. 3T/156/2014.

3. Žalovaný sa k žalobe vyjadril písomným podaním zo dňa 3. 4. 2019, v ktorom neuznal nárok žalobcu v celom rozsahu a svoju obranu založil na tvrdení o nepreukázaní existencie nezákonného rozhodnutia majúc zato, že v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi boli splnené všetky zákonné podmienky upravené Trestným poriadkom na jeho vydanie, dodajúc, že skutočnosť, že žalobca bol spod obžaloby prokurátora súdom právoplatne oslobodený, automaticky a bez ďalšieho neznamená, že by uznesenie o vznesení obvinenia bolo, resp. sa stalo nezákonné. K výške uplatneného nároku konštatoval, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno pri preukázaní ním uplatňovanej výšky náhrady škody, nakoľko nepredložil všetky písomnosti týkajúce sa opodstatnenosti a účelnosti vynaloženia deklarovaných nákladov a tieto okolnosti nie sú žalovanému z predloženej faktúry známe. Dôvodil, že žalobca nepripojil žiadne podklady týkajúce sa rozpisu úkonov právnych služieb s uvedením zákonných ustanovení a dátumu, miesta a prípadne aj čas vykonania úkonov, ktoré by potvrdzovali reálne uskutočnenie týchto úkonov právnej služby a taktiež nie je zrejmé, či reálne uhradil odmenu za úkony právnych služieb, prípadne, či táto bola zahrnutá do účtovníctva advokáta. K výške nemajetkovej ujmy uviedol, že je toho názoru, že žalobca nepreukázal, aby došlo tak závažnému zásahu do jeho práv, a aby konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu. Dôvodil, že žalobca vo všeobecnej rovine tvrdí, že bola poškodená jeho osobná česť a ľudská dôstojnosť, znášal emocionálne útrapy a stres pri vysvetľovaní toho, prečo je trestne stíhaný, čo sa malo prejaviť na jeho zdravotnom stave. Dodal, absentuje vzťah príčinnej súvislosti. Žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu.

4. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca písomným podaním zo dňa 19. 7. 2019, v ktorom poukázal na judikatúru SR vo vzťahu k nezákonnému rozhodnutiu, dodajúc, že jeho trestné stíhanie sa skončilo vydaním oslobodzujúceho rozsudku, a preto uznesenie, ktorým bolo vznesené obvinenie je potrebné považovať vždy za nezákonné.

5. Na preukázanie tvrdených skutočnosti v žalobe vo vzťahu k nemajetkovej ujme žalobca súdu doručil lekársku správu zo dňa 26. 11. 2013, zo dňa 25. 1. 2019, zo dňa 9. 11. 2018, dôkaz o priznaní invalidného dôchodku.

6. V priebehu konania žalobca súdu doručil rozpis úkonov právnej služby zrealizovaných JUDr. Jánom Vrbom v rámci trestnej veci vedenej na Okresným súdom Rožňava pod sp. zn. 3T/156/2014 celkovo na sumu 4.736,69 EUR. Tvrdil, že rozdiel medzi vystavenou faktúrou vo výške 5.805 EUR a vyššie uvedenou sumou predstavuje sumu pohonných hmôt v súvislosti s pracovnými cestami JUDr. Vrbu na jednotlivé úkony obhajoby žalobcu mimo sídla advokátskej kancelárie JUDr. Vrbu. K preukázaniu nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním proti jeho osobe tiež poukázal na článok denníka Korzár, ktorý dňa 2. 8. 2012 publikoval článok o ňom, v obsahu ktorého bolo uvedené, že mal spôsobiť poškodenej organizácie, resp. košickej spoločnosti celkovú škodu vo výške takmer 15.300 EUR. Dôvodil, že tento článok s informáciami, ktoré sa nezakladali na pravde, sa dostali do dispozície jeho rodinných príslušníkov, ako aj obchodných partnerov a známych, v dôsledku čoho musel žalobca vysvetľovať nielen rodine, ale aj obchodným partnerom a známym, prečo je trestne stíhaný. Dodal, že práve v čase vedenia trestného stíhania proti jeho osobe sa mu zhoršili vzťahy s obchodnými partnermi a už nikdy sa mu nepodarilo mnohé projekty a činnosti rozbehnúť. Tiež súdu doručil výňatky z úkonov realizovaných v rámci trestného stíhania – zápisnice o výsluchu obvineného, svedkov, o hlavnom pojednávaní.

7. K vyššie uvedeným tvrdeným skutočnostiam zaujal stanovisko žalovaný v písomnom podaní zo dňa 12.3.2020, v ktorom vo vzťahu k trovám obhajoby vo výške 4. 736,69 EUR nemal námietky voči ich vyčísleniu a špecifikácii jednotlivých úkonov. Zotrval však na tvrdení o nepreukázaní skutočného, reálneho vynaloženia týchto nákladov v prospech E. E. F. a teda, či žalobcovi takto vyčíslená majetková ujma aj reálne vznikla. Vo vzťahu k článku publikovanému denníkom Korzár dňa 2. 8. 2012 uviedol, že z obsahu predmetného článku žiadnym spôsobom nevyplýva tá skutočnosť, že sa má jednať práve o žalobcu a taktiež nie sú stotožnené a špecifikované nehnuteľnosti, ktorých sa mal trestný čin dotýkať. Článok je formulovaný všeobecným spôsobom, bez konkretizácie akýchkoľvek osôb a dokonca ani za použitia ich iniciálok. Dodal však, že zodpovednosť za obsah zverejneného článku nesie jeho vydavateľ a takúto zodpovednosť nemožno prenášať na iný subjekt.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, prednesom zástupcov strán sporu, výsluchom svedkov, oboznámením s listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah spisu a pripojeným spisom Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 3T/156/2014.

9. V konaní nebolo sporné, že uznesením zo dňa 6. 12. 2012 ČVS: ORP-221/OVK-MI-2012 vydaného OR PZ, odborom kriminálnej polície, oddelenie všeobecnej kriminality Michalovce bolo vznesené obvinenie žalobcovi pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona preto, že od dňa 1. 12. 2002 do 31.1.2012 v katastri obce G. H. I. J., B. C., H. K. L. XXX/X, súpisné číslo 515, budova lodenice a ostatné plochy, ktoré sú zapísané na LV č. XXXX potom, ako predmetnú nehnuteľnosť nadobudol kúpou, na škodu cudzieho majetku seba sa po dlhší čas obohacoval tým, že v období od 1. 12. 2002 do 31.1.2012 odoberal elektrickú energiu z rozvodov budovy v susedstve v katastri obce G. H. I. J., B. C. na parcelnom č. 559/1 a 559/2, súpisné číslo 269, D. D. M. N., H. O. P., ktoré mali spoločné rozvody energií, pričom využil omyl vlastníkov a nájomcov budovy spočívajúci v tom, že nevedeli, že majú spoločný rozvod elektriny a platby za elektrickú energiu uhrádzali nájomcovia, neskôr vlastník predmetnej budovy bývalej M. N., H. O. P., čím takto spôsobil v období od 1. 12. 2002 do 31. 1.2008 na majetku spoločnosti Melex Eurobus, a.s. Staničné námestie 9, Košice, IČO: 36 211 079 škodu vo výške 8.023,52 EUR a v období od 1. 2. 2008 do 31. 1. 2012 na majetku spoločnosti hotel Eurobus, s.r.o. Q. XX, G., IČO: 43 957 366 škodu vo výške 14.213,70 EUR.

10. Nespornou skutočnosťou bolo aj to, že voči uzneseniu bola zo strany žalobcu podaná sťažnosť, o ktorej rozhodol prokurátor Okresnej prokuratúry Michalovce uznesením zo dňa 15. 1. 2013, sp. zn. Pv 306/12-20 tak, že sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. Nespornou skutočnosťou bolo aj podanie obžaloby prokurátorom Okresnej prokuratúry Michalovce na Okresný súd Michalovce dňa 28. 5. 2014. O obžalobe bolo rozhodnuté Okresným súdom Rožňava rozsudkom (v poradí tretím) zo dňa 24. 2. 2017 sp. zn. 3T/156/2014, ktorým bol žalobca ako obžalovaný uznaný vinným zo spáchania skutkov, pre ktorý bola podaná obžaloba. Voči predmetnému rozsudku žalobca podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 14. 9. 2017 sp. zn. 7To/26/2017 tak, že žalobca bol spod obžaloby Okresnej prokuratúry Michalovce sp. zn. Pv 306/12/8807 zo dňa 22. 5. 2014 oslobodený, pretože skutok, ktorý mu bol kladený na vinu nie je trestným činom. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14.9.2017. Nespornou skutočnosťou bolo aj to, že žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú najprv adresoval Ministerstvu spravodlivosti SR, ktoré žiadosť postúpilo Generálnej prokuratúre SR, pričom jeho žiadosti vyhovené nebolo, o čom svedčí stanovisko Generálnej prokuratúry SR zo dňa 7. 8. 2018 č. VI./4/Gc 68/18/1000-4.

11. Z výpovede žalobu vyplynulo, že v súvislosti s trestným stíhaním bol nútený v roku 2012 pozastaviť výkon podnikateľskej činnosti, resp. živnosti, narušili sa mu akékoľvek vzťahy s jeho obchodnými partnermi, s ktorými spolupracoval pri projekcii stavieb. Tiež sa k tomu pridružili zlé duševné stavy, bol v zlom psychickom rozpoložení, nastúpili u neho úzkostné a depresívne stavy. Zhoršili sa aj vzťahy v rámci jeho rodiny, keď po vznesení obvinenia ho prestali navštevovať jeho deti, nebol pozývaný na rodinné oslavy a najväčšie výčitky, resp. výhrady mala voči nemu jeho sestra. Celé trestné stíhanie sa odzrkadlilo aj v ukončení jeho záľuby (koníčka) ohľadom veteránov - historických vozidiel. Dôvodil, že musel svojej rodine neustále vysvetľovať z akého dôvodu alebo prečo bolo voči nemu vznesené obvinenie, aký skutok sa mu kladie za vinu. Celá rodina bola týmto pohoršená a rezonovala v nich hanba. Tvrdil, že so svojimi najbližšími sa pred začatím trestného stíhania stretával pravidelne, po vznesení obvinenia vzťahy v rodine ochladli a aj keď sa stretol so svojimi deťmi alebo so sestrou, stretnutie charakterizoval skôr ako vypäté, v ktorom vládlo prevažne ticho. Tiež tvrdil, že pred vznesením obvinenia mal veľkú zákazku ohľadne tepelnej elektrárne v Trebišove, mal predbežné ústne jednania a napokon však k podpísaniu zmluvného vzťahu nedošlo aj napriek tomu, že bolo v jeho záujme túto prácu vykonávať.

12. Na podporu svojich skutkových tvrdení žalobca v spore navrhol vypočuť svoje deti C. D., C. M. C. a F. C., ktorí zhodne vo svojej výpovedi uviedli, že obdobie, počas ktorého bol ich otec trestne stíhaný, bolo tak pre otca, ako aj pre nich a pre celú rodinu veľmi ťažkým obdobím. Zhodne uviedli, že ich otec bol v Michalovciach a v širšom okolí známy architekt a tvrdili, že v dôsledku trestného stíhania prišiel o niektoré zákazky, vzťahy v rodine sa pokazili a širšie okolie si o ňom myslelo, že je podvodník. Rodina celé trestné stíhanie vnímala ako krivdu a vo vzťahu k žalobcovi uviedli, že zhoršil sa jeho psychický stav. V tom období sa uzavrel do seba, prestal prijímať akékoľvek návštevy a na návštevy k iným ľuďom nechodil. Tiež poukázali na článok, ktorý vyšiel v denníku Korzár, ktorý spôsobil to, že o trestnom stíhaní

žalobcu sa dozvedelo aj širšie okolie. Svedkovia uviedli, že po vznesení obvinenia, vzhľadom na zlý psychický stav žalobcu, sa s ním nestretávali, boli v telefonickom kontakte, uvedené potvrdila dcéra C. D.. C. M. C. tiež potvrdil, že v súvislosti so začatím trestného stíhania žalobca prvé 2-3 roky vôbec nikde nechodil, zdržiaval sa iba doma, stal sa nervóznejším, podráždenejším. Uviedol, že má za to, že v súvislosti s vydaním článku v denníku Korzár bolo veľmi jednoduché stotožniť osobu žalobcu. Svedok F. C. tiež potvrdil obmedzenie stretávania sa s otcom z dôvodu jeho nervozity v období trestného stíhania a dodal, že to, že voči jeho otcovi bolo vznesené obvinenie, bolo pre neho veľkým šokom, a to už len z toho dôvodu, že vedel o tom, že skutok, ktorý mu bol kladený za vinu, sa nezakladá na pravde. To, že voči jeho otcovi bolo vznesené obvinenie sa dozvedel jednak od svojho otca a tiež sa na túto skutočnosť, či je pravdivá, pýtali aj jeho známy a obchodní partneri.

13. Žalobca na podporu svojich tvrdení ohľadom zhoršenia zdravotného stavu súdu predložil dôkaz – písomné vyjadrenie ošetrujúceho lekára - psychiatra C. K. H., z ktorého vyplýva, že žalobca bolo psychiatricky liečený od roku 2011 v ambulantnej liečbe pre depresívnu poruchu recidivujúcu v ťažkú formu. Do roku 2012 žalobca pociťoval stav vyčerpanosti a po roku 2012 nastali závažnejšie symptómy, bol zistených stres, stále susedské spory, vyhrážky, policajné vyšetrovania, súdy, boj o pravdu, obmedzovanie osobnej slobody, pričom po psychickej stránke mal zúfalé myšlienky, pocit krivdy, pociťoval stratu dôvery v rodine, nezáujem o výsledky v práci, bol v duševnej nepohode. Z predchádzajúcich lekárskych správ, konkrétne zo dňa 26. 11. 2013 vydanej ošetrujúcou lekárkou MUDr. Máriou Fedorovou pre posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu pre účely invalidného dôchodku vyplýva, že je liečený na psychiatrickej ambulancii pre depresívnu poruchu, v tom čase sa cítil smutný, depresívny. Psychiatrické vyšetrenie prebehlo dňa 16. 7. 2013 s výsledkom ťažkej depresívnej poruchy, ľahké poruchy poznávania, emočne nestabilná osobnosť, ťažká forma, dekompenzovaná, pričom objektívne v popredí bolo depresívne myslenie, nálada melancholická, apatia, prítomný depresívny syndróm, pesimistické myšlienky, strata energie. V rámci psychologického vyšetrenia zo dňa 11.10.2013 bolo konštatované vo vzťahu k žalobcovi, že ide o emočne nestabilnú poruchu osobnosti s nepriaznivou prognózou v dôsledku depresívnej poruchy ťažkého stupňa. Rozhodujúcim zdravotným postihnutím pre priznanie invalidného dôchodku bola aj recidivujúca depresívna porucha ťažká, ktorá percentuálnou mierou o 10 % vplývala na rozhodujúce zdravotné postihnutie, pre ktoré bol žalobcovi priznaný invalidný dôchodok - reumatologické ochorenie.

14. Podľa ust. § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci
a) nezákonným rozhodnutím,
b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
d) nesprávnym úradným postupom.

15. Podľa ust.§ 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

16. Podľa ust. § 4 ods.1 písm. a) bod 1 zákona č. 514/2003 Z.z., vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu.

17. Podľa ust. § 5 ods.1 zákona č. 514/2003 z.z., právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

18. Podľa ust. § 6 ods.1 zákona č. 514/2003 Z. z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

19. Podľa ust.§ 15 ods.1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím

o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Ak bola žiadosť podaná na neprílušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

20. V predmetnej veci sa žalobca domáha náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesenie OR PZ, odbor kriminálnej polície, oddelenie všeobecnej kriminality Michalovce, ČVS: ORP-221/OVK-MI-2012 zo dňa 6.12.2012.

21. Základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia sú: 1. Existencia nezákonného rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, 2. Existencia škody, 3. Príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

22. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Zodpovednosť štátu je podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu. Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušilo, teda zbavilo právoplatnosti. Pojem nezákonnosti nie je v zákone č. 514/2003 Z.z. definovaný. Zákonnosť či nezákonnosť rozhodnutia vo všeobecnosti je otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom. Je možné konštatovať, že pod nezákonným rozhodnutím sa rozumie akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom SR alebo záväzkami SR, vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná. Právna úprava osobitne ani neupravuje, či nezákonnosť rozhodnutia musí byť výslovne konštatovaná v zrušujúcom rozhodnutí, ale možno uzavrieť, ak príslušný orgán určité rozhodnutie zrušil (zmenil) z dôvodov uvedených v odôvodnení rozhodnutia, mohlo sa tak stať jedine z dôvodu jeho rozporu s platnými predpismi, teda z dôvodu jeho nezákonnosti. Ak by sme došli k opačnému záveru, tento záver by bol nesprávny.

23. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí zo dňa 7.7.2016 sp. zn. I.ÚS 320/2016 mimo iného konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a že „ pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa i podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.“ Súd tiež odkazuje na výstižné závery Ústavného súdu Českej republiky prezentované v jeho náleze sp. zn. I.US 554/04 zo dňa 31. marca 2005, v zmysle ktorých je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady neskôr ako mylné a nesprávne. Ak má byť jednotlivec povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenie za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobeným. Nie je pritom rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie potvrdilo.

24. Zákon č.514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania.

25. Súd upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu z 18. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009. Toto rozhodnutie, ktoré sa týkalo náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., bolo po jeho prerokovaní občianskoprávnym kolégiom publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/2014, právna veta ktorého znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným". V čase po rozhodnutí Najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 15/2009 Najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávaný prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

26. Nezákonné rozhodnutie, na podklade ktorého bolo proti žalobcovi vedené trestné stíhanie bolo vydané dňa 6. 12. 2012. Je nepochybné a nesporné, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 14. 9. 2017, sp. zn. 7To/26/2017 bol žalobca ako obžalovaný spod obžaloby prokurátora oslobodený, pretože skutok, ktorý mu bol kladený za vinu nie je trestným činom. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14.9.2017.

27. Poukazujúc na vyššie citované rozhodnutia bez akejkoľvek pochybnosti možno uzavrieť, že uznesenie, ktorým bolo vznesené obvinenie voči žalobcovi je nezákonným rozhodnutím. Vynesenie oslobodzujúceho rozsudku má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, čo je základná podmienka pre uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím tak, ako to vyplýva z dikcie ustanovenia § 6 ods. 1 citovaného zákona. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t. j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Zodpovednosť štátu je podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu. Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušila, teda zbavilo právoplatnosti.

28. Pokiaľ žalovaný poukazuje na súlad procesného postupu a rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní s Trestným poriadkom súd poukazuje na výstižné závery Ústavného súdu ČR prezentované v jeho Náleze sp. zn. I. ÚS 554/04 zo dňa 31. 3. 2005, v zmysle ktorých je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť; na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady neskôr ako mylné a nesprávne. Ak má byť jednotlivec povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený. Nie je pritom rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie potvrdilo.

29. Aj Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 30. 9. 2020 sp. zn. 6 Cdo 152/2018 vyslovil, že vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané, odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 Ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla.

30. Súd v zmysle vyššie uvedeného dospel k danosti základného predpokladu pre záver o zodpovednosti štátu a následne súd zaoberal ďalšími predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorými sú existencia škody a príčinná súvislosť.

31. Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu, bola primerane odčinená. Ustanovenie § 17 ods. 2 zákona č.514/2003 Z.z. zakladá nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy a to bez ohľadu na to, či mu zároveň vznikla škoda (skutočná škoda či ušlý zisk). Nemajetková ujma predstavuje

zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením, hoci bolo predpokladané), najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu nahradiť inak, t.j. kedy dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenia práva.

32. Podľa ust. § 17 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

33. Podľa ust. § 17 ods.2 zákona č. 514/2003 Z.z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

34. Podľa ust. § 17 ods.3 zákona č. 514/2003 Z.z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

35. Podľa ust. § 17 ods.4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

36. Podľa ust. § 27 zákona č. 514/2003 Z.z. (1) Zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. (2) Zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi.

37. Pre potreby náhrady za ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím treba vychádzať z momentu, kedy došlo k neoprávnenému zásahu a teda momentu, kedy bolo nezákonné rozhodnutie oznámené žalobcovi. Je nesporné, že nezákonné rozhodnutie bolo vydané dňa 6.12.2012. .

38. Poukazujúc na ust. § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. na daný právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia citovaného zákona v znení účinnom do 31.12.2012.

39. Je nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby, najmä pozbavenie jej osobnej slobody väzbou, predstavuje závažný zásah do osobnostných práv fyzickej osoby chránených ustanovením § 11 Obč. zákonníka. Každé trestné stíhanie predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv vymenovaných v článku 10 Listiny základných práv a slobôd a to napriek tomu, že vo všeobecnosti platí, že takéto obmedzenie je legitimované verejným záujmom na ochrane spoločnosti pred páchateľmi trestnej činnosti. Súdna judikatúra už viackrát vyslovila názor, že trestné stíhanie, ako aj výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú aj ďalšie negatívne dôsledky pre osobný život a životný osud jednotlivca. Na tohto je okamihom oslobodenia spod obžaloby síce potrebné pozerať ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania ako aj výkonu väzby je záťažou pre každého obvineného. Trestné stíhanie tak zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a rovnako ako porušenie práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je spôsobilé obmedziť či porušiť právo jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti osobnej cti a dobrej povesti tak, ako je garantované v čl. 10 Listiny.

40. Ľudská dôstojnosť predstavuje najvyššiu hodnotu v základoch celého právneho systému i ústavného poriadku a je možné ju preto považovať za konečný účel právneho poriadku. Tým sa stáva objektívnou ústavnou kategóriou a pôsobí vo vzťahu k ostatným inak nehierarchicky usporiadaným základným právam ako hodnota nadradená a s ohľadom na to je potrebné akýkoľvek zásah či zníženie ľudskej dôstojnosti vnímať ako zásah veľmi závažný a teda, ťažko reparovateľný. Ľudská dôstojnosť je totiž

hodnotou horizontálne neporovnateľnou s ostatnými ústavnými hodnotami či spoločenskými normami, je úplne nenahraditeľná iným statkom a tým menej hodnotou vyčísliteľnou v peniazoch.

41. Trestné konanie už len tým, že vnáša do života obvineného značnú neistotu, znamená pre neho významnú psychickú záťaž. Výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti. Takýto zásah je potom citeľnejší o to viac, ak trestné konanie následne skončené oslobodzujúcim rozsudkom, prípadne zastavením trestného stíhania, kedy je konštatované, že skutok, z ktorého bol jednotlivec obvinený a obžalovaný sa nestal, prípadne nebol trestným činom. Pochopiteľné pocity frustrácie môžu viesť k psychickému aj fyzickému poškodeniu takéhoto jednotlivca. Navyše tam, kde je v stávke osobný, rodinný a pracovný život, občianska česť a doterajšia bezúhonnosť, sú dôsledky o to závažnejšie a vedú niekedy k úplnej osobnej spoločenskej a profesijnej likvidácii príslušného človeka. Zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu spôsobenú trestným stíhaním, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, sa poskytuje poškodeným podľa kritérií, ktoré musia byť vzaté do úvahy pri rozhodovaní pri zadosťučinení nemajetkovej ujmy a súdy pri stanovení formy, či výšky zadosťučinenia vychádzajú predovšetkým z povahy trestnej veci, tiež z dĺžky trestného stíhania a predovšetkým dopadov trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby. Forma a prípadná výška zadosťučinenia nesmie byť v rozpore so všeobecne zdieľanou predstavou spravodlivosti, t. j. jej priznanie je nad rámec konštatovania porušenia práva na mieste len vtedy, ak by z hľadiska všeobecnej slušnosti, poškodenému satisfakcie skutočne malo dostať. Primárnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy je funkcia satisfakčná, čo znamená primerané, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, optimálne a tým účinné vyváženie a zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné ani exaktne kvantifikovať a vyčísliť, namiesto nej je možné len poskytnutie zadosťučinenia. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, ako bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

42. Nemajetková ujma je kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažmi, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by bolo tiež v tomto prípade nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka. Pri posudzovaní nárokov na zadosťučinenie na nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky, ide o stav mysle poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby. Predovšetkým na dôstojnosti, cti dobrej povesti, ale aj na iných hodnotách, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka; napr. tiež na osobnej slobode, súkromí, rodinnom živote a pod. (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 3731/2011 z 27. 6. 2012). Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notorietu, ktorú dokazovať netreba (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15. 3. 2012). Vlastný zásah do osobnostných práv je potrebné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím na konkrétnu situáciu, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo, tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria, ako i na osobu postihnutej fyzickej osoby, tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria. Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásah do osobnosti fyzickej osoby v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím na dotknutú osobu, je možné spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, pociťovala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a postavení postihnutej osoby (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 27.10.2012 sp. zn. sp. zn. 30Cdo/83/2011). Aj Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. januára 2017 formuloval záver, „... priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne) je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie, takto stíhanej osobe...“. V úvahách ohľadne výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy je samozrejme potrebné vychádzať z náležite zisteného skutkového stavu, pokiaľ ide o kritéria, na ktoré je potrebné prihliadať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. ust.§ 17 ods. 3. Je potrebné

uviesť, že akokoľvek sa tieto parametre vymedzené v citovanom ustanovení odkryjú sami o sebe, neposkytuje objektívny obraz o primeranej výške odškodnenia, nakoľko jednak nie sú exaktne merateľné a jednak medzi nimi a nemajetkovou ujmou nie je matematicky vyjadriteľná kvantitatívna súvislosť. Preto tieto kritéria rovnako ako aj iné skutočnosti ovplyvňujúce závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, v myšlienkovom procese pri stanovení primeranej výšky odškodnenia majú význam predovšetkým pri porovnaní s obvykle prisudzovanou výškou peňažných náhrad v obdobných prípadoch, ktoré je v sudcovskej úvahe obvykle jediným transparentným a objektívne preskúmateľným momentom.
43. Na podklade týchto právno - teoretických východísk je potrebné v úvahách o primeranosti výšky odškodnenia vyjsť ťažiskovo z toho, že objektívne vzaté trestné stíhanie vždy negatívne ovplyvňuje osobný, pracovný i spoločenský život obvineného bez toho, aby táto skutočnosť musela byť konfrontovaná s dôkazmi. Z tohto pohľadu boli úplne nadbytočnými svedectvá majúce preukazovať skutočnosť, že trestné stíhanie žalobcovi spôsobovalo psychickú nepohodu a vyvolalo pochybnosti o jeho bezúhonnosti z ľudí, medzi ktorými sa pohyboval a ktorý o jeho trestnom stíhaní vedeli. Súd už len opakuje a zdôrazňuje, že istú intenzitu dopadu na jednotné všeobecné právo osobnostné je potrebné prisudzovať obdobným zásahom bez potreby preukázania, že k tomu aj došlo, keďže stav mysle prakticky dokázať priamo ani nemožno (porovnaj tiež rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/152/2020 zo dňa 21. 7. 2021).

44. Faktom je, že v zmysle ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. platí, že v prípade, ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné ju uspokojiť inak. Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu bola primerane odčinená. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného a vedľa nepriaznivých dôsledkov môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného konania, ktoré môže zasahovať do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená ako spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje až vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu uhradiť inak. Je nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby predstavuje zásah do osobnostných práv fyzickej osoby s tým, že každé trestné stíhanie predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv vymenovaných v čl. 10 Listiny základných práv a slobôd a to s prihliadnutím k tomu, že vo všeobecnosti platí, že takéto obmedzenie je legitimované verejným záujmom na ochrane spoločnosti pred páchateľmi trestnej činnosti. Trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva ďalšie negatívne dôsledky. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné kvantifikovať a vyčísliť, namiesto nej je možné poskytnutie zadosťučinenia s tým, že pokiaľ ide o vyjadrenie miery akou bola zákonom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či v inom prostredí fyzickej osoby. Preto je potrebné prihliadať na dopad nezákonného rozhodnutia do osobnostnej sféry poškodeného, nepriaznivosť jeho vplyvu na povesť poškodeného a doterajší spôsob života a pod. (porovnaj rozsudok Krajského súdu Trenčín sp,. zn. 5Co/84/2016 z 23.11.2016).

45. Zadosťučinenie v peňažnej forme je v zákone upravené ako spôsob subsidiárny, nastupujúci vtedy, ak dostačujúcim prostriedkom nápravy sa nejaví samotné konštatovanie porušenia práva, resp. ak nie je možné nemajetkovú ujmu uspokojiť inak (typické v trestnom konaní, a to vo forme zmiernenia ukladaného trestu). To znamená, že aj v prípade, ak je žalobou uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, je súd povinný v spore skúmať, či nie je postačujúce poskytnutie zadosťučinenia len vo forme konštatovania porušenia práva. Zákon neuvádza v súvislosti s určením vhodnej formy zadosťučinenia žiadne okolnosti, podľa ktorých sa zadosťučinenie určuje. Aj pri úvahe o forme zadosťučinenia je preto potrebné vychádzať predovšetkým z kritérií uvedených v § 17 ods. 3 zákona o zodpovednosti za škodu. V citovanom ustanovení sú síce vymenované viaceré kritériá, ale ide o výpočet len demonštratívny. Vzhľadom na rozmanitosť jednotlivých prípadov treba túto normu považovať za normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd vzhľadom na konkrétne okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie formy, resp. výšky zadosťučinenia. V prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním, ktoré sa skončilo oslobodením spod obžaloby, je potrebné popri povahe a dĺžke trestného konania prihliadnuť najmä na závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo, a na závažnosť následkov spôsobených trestným stíhaním v osobnostnej sfére poškodeného. Posúdenie okolností, za ktorých k ujme došlo, zahrňuje aj správanie sa samotného poškodeného. Pri úvahe o forme zadosťučinenia treba preto zohľadniť aj

jeho konanie, ak ním k vzniku nemajetkovej ujmy prispel. Za okolnosť dôležitú pre stanovenie formy zadosťučinenia (výšky nemajetkovej ujmy) treba považovať aj zistenie, že poškodený sa dopustil skutku, za ktorý bol následne trestne stíhaný (dôsledkom nie je strata zodpovednosti štátu za ujmu, ktorá poškodenému trestným stíhaním vznikla). V tomto kontexte možno prihliadnuť aj na dôvody, pre ktoré k oslobodeniu spod obžaloby došlo. Nemožno vylúčiť, že tieto okolnosti budú dôležité aj z hľadiska závažnosti konkrétnej ujmy v osobnostnej sfére poškodeného, napr. morálnej sfére poškodeného (porovnaj rozsudok Krajského súdu Nitra, sp. zn. 12Co/19/2020 z 1.12.2020).

46. Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby sudcom nesvedčí bagatelizovanie závažnosti ujmy priznávaním neprimerane nízkych, resp. žiadnych náhrad; také rozhodovanie treba považovať za obchádzanie zákona i jeho účelu a pôsobí mnohokrát veľmi cynicky, bez citu pre elementárnu spravodlivosť, alebo absencie postupu podľa pravidla, podľa ktorého „nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe“(porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 125/2019 z 27. 8. 2019).

47. Pokiaľ ide o závažnosť následkov, ktoré vznikli žalobcovi v súkromnom živote v súvislosti s jeho trestným stíhaním je nesporné, že žalobca v čase vznesenia obvinenia pracoval ako SZČO v oblasti stavebných a projekčných aktivít, dovtedy viedol bezúhonný život, nebol trestne stíhaný. Už len fakt, že žalobca žil doposiaľ usporiadaným životom, bol bezúhonným človekom, riadne vykonávajúcim podnikateľskú činnosť, zásah spočívajúci v začatí trestného stíhania viedol k pocitom neistoty, stresu, úzkosti, frustrácie, k úzkostným stavom.

48. Pokiaľ ide o závažnosť následkov, ktoré vznikli žalobcovi v spoločenskom uplatnení tiež bolo nesporným, že trestné stíhanie malo za následok morálne odsúdenie žalobcu jeho známymi, priateľmi, navyše za situácie, keď dňa 2.8.2012 v denníku G. v článku s názvom „Za podvod s elektrinou hrozí mužovi 10 rokov“, pod ktorým bolo uvedené: „vlastník nehnuteľnosti na Zemplínskej Šírave odoberal elektrickú energiu od vlastníkov budovy bývalej liečebne, neskôr hotela v susedstve“ a ďalej bolo uvedené, že „ vyšetrovateľ odboru kriminálnej polície B. R. K. F. C. obvinil 54 – ročného muža zo zločinu podvodu. C. mal spôsobiť košickej firme škodu vyše 15 000 EUR. Obvinený muž sa mal ako vlastník nehnuteľnosti na Zemplínskej Šírave, konkrétne v katastri obce Kaluža, neoprávnene obohatiť tým, že v uplynulých rokoch mal odoberať elektrickú energiu od vlastníkov budovy bývalej liečebne neskôr hotela v susedstve liečebne a poškodenej organizácii mal spôsobiť celkovú škodu takmer vo výške 15.300 EUR. Obvinený C. je stíhaný na slobode a v prípade dokázania viny mu hrozí trest odňatia slobody na tri až desať rokov“. Aj keď v článku neboli použité iniciály obvineného muža, článok informoval o ňom – mužovi s uvedením veku a aj, že ide o vlastníka nehnuteľnosti na Zemplínskej Šírave v katastri obce Kaluža, ktorý sa mal neoprávnene obohatiť odoberaním elektrickej energie od vlastníkov budovy bývalej liečebne neskôr hotela v susedstve v uplynulých rokoch, čím mal spôsobiť celkovú škodu takmer vo výške 15.300 EUR, je potrebné uviesť, že širšie okolie si túto osobu mohlo stotožniť práve s ostatnými skutočnosťami uvedenými v článku, kedy si mohla široká verejnosť pospájať kto je vlastníkom nehnuteľnosti v blízkosti budovy bývalej liečebne neskôr hotel. Tento článok prispel k tomu, aby sa tak širšia verejnosť dozvedela o trestnom stíhaní žalobcu. A práve spojením tejto medializovanej informácie došlo k morálnemu „odsúdeniu“ žalobcu v očiach verejnosti, jeho známych, obyvateľov mesta Michalovce, susedov v katastri obce Kaluža, čo určite neprispelo k duševnej pohode žalobcu.

49. V tejto súvislosti súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy neprihliadol na medializáciu prípadu vo forme uverejnenia článku v denníku Korzár, pretože zodpovednosť za obsah článku uverejneného v denníku totiž nesie jeho vydavateľ a takúto zodpovednosť teda nemožno prenášať na iný subjekt, teda ani žalovaného. Medializovanie má však dopad práve na morálne odsúdenie žalobcu verejnosťou, keď medializácia prípadu prispela k nadobudnutiu vedomosti širšou verejnosťou.

50. V neposlednom rade pri hodnotení následkov z nezákonného trestného stíhania v osobnej sfére poškodeného je nutné vychádzať z toho, že už samotné trestné stíhanie má z povahy veci negatívne dopady na ochranu dobrého mena, cti, dôstojnosti a dobrej povesti.

51. Súd nepochybuje o tom, že celé trestné stíhanie na žalobcu vplývalo negatívne, a to vo všetkých jeho oblastiach, čo sa odrazilo napokon aj na jeho zdraví. Žalobca preukázal negatívny dopad na

zdraví správami od odborných lekárov, v súvislosti s trestným stíhaním sa mu podstatne zhoršil duševný zdravotný stav, upadol do ťažkej formy depresie, mal zúfalé myšlienky, pretrvával v ňom pocit krivdy, bol nepokojný, nekľudný, nezvládal bežné denné činnosti, trpel nespavosťou. Aj keď žalobca sa ambulantne liečil v psychiatrickej ambulancii ešte pred začatím nezákonného trestného stíhania (od roku 2011), k výraznému zhoršeniu jeho psychického stavu došlo práve po roku 2012, kedy bolo voči nemu začaté trestné stíhanie. A práve aj zhoršenie jeho psychického zdravotného stavu bolo jedným zo zdravotného postihnutia, na základe ktorého sa žalobca stal v roku 2013 invalidným. Pre priznanie invalidity bolo ošetrujúcou lekárkou skonštatované, že psychiatrom a psychológom bolo uzavreté, že žalobca má recidivujúcu poruchu ťažkú, pre ktorú sa lieči od roku 2012. Žalobcovi v súvislosti so zistenou diagnózou bola nasadená aj medikamentózna liečba.

52. Súd tiež nepochybuje ani o tom, že celé obvinenie žalobca horšie vnímal s ohľadom na postavenie jeho rodiny (jeho právnych predchodcov) v regióne Michalovce. Jeho starý otec bol po vojne vyznamenaný ako hrdina, bol starostom Okresného živnostenského spoločenstva v C., jeho otec bol hlavným architektom mesta Michalovce, ktorý zabezpečil výstavbu michalovskej nemocnice a tiež bol profesorom na vysokej škole, jeho strýko bol viacnásobne ocenený za výstavbu mesta Michalovce a jeho rodina a celkovo rodina Melcer hostila viaceré významné osobnosti, napr. prezidenta N. S., viacerých ministrov, speváka G. T.ta, E. N., K. M., hercov J. G., C. I. a pod.. Trestné stíhanie voči svojej osobe považoval jednak za veľkú krivdu a jednak sa ocitol v situácii tzv. čiernej ovce rodiny, ktorá skutočnosť pre históriu rodu je a bude vnímaná negatívne. Nezákonné trestné stíhanie tak reálne spôsobilo ujmu na jeho dobrej povesti, cti a spoločenskej vážnosti.

53. Je potrebné prisvedčiť tvrdeniam žalobcu a tak v neposlednom rade možno konštatovať aj uzavrieť, že trestné stíhanie malo dopad aj na jeho súkromný a rodinný život. Žalobca sa po vznesení obvinenia tzv. odstrihol od rodiny, prestal sa zúčastňovať akýchkoľvek spoločenských, prípadne rodinných posedení. Aj keď bol na nich pozývaný, z dôvodu, aby ľudia naňho neukazovali prstom, prípadne, aby ho nevyťažovali ohľadom trestného stíhania, ktoré v ňom vyvolávalo emočné vypätie, tlak a stres, sa radšej spočiatku tak rodinným ako spoločenským stretnutiam vyhýbal. Jeho uzavretie sa samého do seba, čiastočné odcudzenie od rodiny, spájané práve s trestným stíhaním, viedlo k tomu, že hlavne rodina sa s ním prestala na určité obdobie stýkať a pokiaľ sa stretli, tak stretnutia sa niesli skôr v duchu mlčania a nekonformnosti. Aj keď sa zúčastnil niektorých rodinných, či spoločenských stretnutí, nebol schopný si ich užiť z dôvodu, že stále bol myšlienkami pri trestnom stíhaní. Niektorých stretnutí nebol schopný sa ani zúčastniť, pretože upadol do hlbokej depresívnej nálady, keďže ho neustále trápilo ako celé trestné konanie skončí. Toto spôsobilo nenávratnú stratu niektorých stretnutí. Negatívny dopad trestného stíhania na osobu žalobcu, ako aj na súkromný a rodinný život potvrdili vo svojej výpovedi aj deti žalobcu, ktorí opísali žalobcu v tom čase, ako človeka, ktorého prestal baviť život, človeka, ktorý mal obavy o svoju budúcnosť, o svoje zdravie.

54. Nemôže byť na ujmu žalobcovi to, že po vznesení obvinenia a po dobu trestného stíhania sa uzavrel do seba a že sa s nikým nestýkal. Išlo o jeho obranný mechanizmus. Po vznesení obvinenia (počas prípravného konania) sa u žalobcu v dôsledku pretrvávajúcej neistoty, strachu, stresu výrazne zhoršil zdravotný stav a bola mu diagnostikovaná depresívna porucha ťažká. A práve táto diagnóza, ktorá je v príčinnej súvislosti s nezákonným trestným stíhaním, spôsobila, resp. vyvolala u žalobcu jeho uzavretie sa pred okolitým svetom. Tým, že žalobca sa „nechcel stýkať s okolím“ tiež úzko súvisí aj s tou skutočnosťou, že bol voči okoliu vystavený neustálemu vysvetľovaniu dôvodov vznesenia obvinenia voči jeho osobe, z čoho sa cítil frustrovaný, unavený. Každý človek je osobnostne ináč vybavený, poniektorí svoje krivdy potrebujú zdieľať s inými ľuďmi, u poniektorých je to zase opačne, títo sa uzavrú do seba a sami sa snažia s týmito krivdami vyporiadavať. Toto je aj prípad žalobcu, keď tento po vznesení obvinenia, resp. v priebehu trestného konania, sa začal strániť od rodinných príslušníkov, známych, priateľov.

55. Žalobca tvrdil, že trestné stíhanie malo vplyv aj na jeho podnikateľskú činnosť, a že v dôsledku trestného stíhania mal prísť o nejaké zákazky, že sa naštrbila jeho dôveryhodnosť, že sa zhoršili vzťahy s jeho obchodnými partnermi a jeho záujmovými aktivitami v oblasti historických vozidiel – veteránov.

56. Túto skutočnosť tvrdili aj svedkovia, avšak títo o tejto skutočnosti sa mali dozvedieť práve od žalobcu. Žalobca aj keď navrhol k tomuto tvrdeniu vypočuť svedkov, napokon na ich vypočutí nezotrval. Tým žalobca nepreukázal tento negatívny dopad trestného stíhania. Prípadne, ak by tomu aj tak bolo, je

otázne, či uvedené súviselo práve s jeho trestným stíhaním, teda či je tu daná kauzálna súvislosť, keď proces vznesenia obvinenia – ako príčina významná a dovršujúca - vyvolala žalobcom opísaný a tvrdený skutkový stav, následkom ktorého malo byť narušenie jeho dôveryhodnosti spôsobiacej stratu pracovných zákaziek najmä v oblasti stavebno - projekčnej činnosti, zhoršenia vzťahov s obchodnými partnermi a záujmovými aktivitami v oblasti historických vozidiel – veteránov.

57. Nemajetková ujma, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku nezákonného trestného stíhania a to od 6. 12. 2012 do 14.9.2017 sa prejavila vo všetkých sférach života a negatívne poznačila hlavne jeho súkromný a rodinný život, mala dopad aj na jeho duševné zdravie, ako aj na vzťahy v spoločnosti. Je potrebné uviesť, že žalobcovi doposiaľ nikto neposkytol ani len morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia sa a preto je namieste priznanie zadosťučinenia vo forme finančnej náhrady.

58. Všetky uvedené následky predstavujúce nemajetkovú ujmu sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Vzťah medzi príčinou – nezákonným rozhodnutím a následkami je priamy, bezprostredný; nebyť začatia trestného stíhania, tieto následky by nenastali.

59. V súvislosti s obranou žalovaného vo vzťahu k žalobcom požadovanej výške nemajetkovej ujmy považujúc ju za neprimerane vysokú a poukazujúc na ust. § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, súd uvádza nasledovné:

60. Právo poškodeného na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby, či zbytočnými prieťahmi v konaní, bez ohľadu na to, že žalovateľným nárokom sa stáva až po splnení ďalších podmienok. Preto aplikovať ust. § 17 v zmysle novely (zákona č. 412/2012 Z. z.) na prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 1. januárom 2013, by znamenalo pripustiť, že hoci v čase pred nadobudnutím účinnosti novely vzniklo poškodenému právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo vyššej výške, toto jeho právo v časti prevyšujúcej horný limit zavedený novelou (zákon č. 412/2012 Z. z.) zaniklo dňom jej účinnosti. Znamenalo by to popretie princípu úplného odškodnenia, ale spôsobilo by aj neprípustné odňatie už existujúceho práva, zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu a bolo by aj porušením zákazu retroaktivity (Uznesenie 7Cdo/262/2015 zo dňa 16.03.2016, ktoré nadväzuje na skoršie rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 7Cdo/145/2011). (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/169/2021 z 31.1.2023).

61. Uvedené bolo vyslovené aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/262/2015 z 16.3.2016. Tiež v náleze Ústavného súdu SR zo dňa 24.1.2017 sp. zn. III. ÚS 754/2016 bolo konštatované, že „ ... s účinnosťou od 1. januára 2013 bolo zákonom č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 513/2003 Z. z., doplnené ustanovenie § 17 ods. 4 limitujúce hornú hranicu výšky náhrady nemajetkovej ujmy, podľa ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na to, že kritériá ustanovené v § 17 ods. 3 zákone č. 514/2003 Z. z. a že limitáciu výšky náhrady nemajetkovej ujmy nemožno aplikovať na prípady, keď (nezákonné) uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané predo dňom nadobudnutia ich účinnosti (t. j. vo vzťahu k § 17 ods. 3 pred 1. januárom 2009 a vo vzťahu k § 17 ods. 4 pred 1. januárom 2013), všeobecné súdy vo veci sťažovateľky týmito viazané neboli, a preto bolo vecou všeobecných súdov, aby z právneho poriadku kritériá, podľa ktorých posúdia výšku náhrady nemajetkovej ujmy, vyvodili. Všeobecné súdy takto postupovali a vymedzili kritériá, ktorých naplnenie skúmali na základe výsledkov vykonaného dokazovania...“

62. Judikatúra je toho názoru, že pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy j potrebné docieliť čo možno najplnohodnotnejšie a najspravodlivejšie odškodnenie dotknutých osôb bez ohľadu na to, či je vznik ich nároku datovaný pred alebo po zavedení tzv. limitu, avšak so zreteľom na ich udržateľnosť vo svetle zákonom určených, ako aj súdnou praxou dovodených, tejto problematiky sa týkajúcich objektívnych kritérií. Tiež nepopiera, že pri stanovení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné prihliadnuť tak na európsku legislatívu, komparáciu obdobných prípadov, primeranosť takejto ujmy tiež v porovnaní s odškodnením podľa osobitného zákona, či ďalších kritérií, ktoré vyplynuli vývojom zo súdnej praxe a ktoré bez ohľadu na to, kedy nárok na časovej osi vznikol, je potrebné pri rozhodovaní súdmi rešpektovať (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27Co/84/2022 zo dňa 28.3.2023).

63. V ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. sú vymenované viaceré kritéria, avšak ide o výpočet demonštratívny. Vzhľadom na rozmanitosť jednotlivých prípadov treba túto normu považovať za normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd vzhľadom na konkrétne okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie formy, resp. výšky zadosťučinenia. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je vždy závislá - popri zákonných predpokladov a judiciálne ustálenej praxe - od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach.

64. Priznaná náhrada pritom, nech by bola akokoľvek vysoká, nemôže odčiniť následok, ktorý v živote žalobcu nastal. Cieľom poskytnutia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je snaha vyvážiť duševné utrpenie, ktoré žalobca preukázane zažíval, pričom bezpochyby každý iný obvinený a obžalovaný by sa takouto udalosťou cítil vážne dotknutý na svojich právach. Duševné útrapy spojené s prežívaním následkov nezákonného trestného stíhania sa pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch posudzujú primárne z pohľadu priemerného človeka a prípadné zníženie či zvýšenie je možné odvinúť od preukázania okolností a jednotlivých kritérií.

65. V danom prípade nezákonné rozhodnutie bolo vydané za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2012, v rámci ktorej nebola v zákonných ustanoveniach limitácia výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

66. Súd uzavrel, že priznanie peňažného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobcovi vo výške 8.200 EUR, je primerané a je tiež adekvátnym prostriedkom nápravy vzniknutej ujmy, zodpovedajúcej všeobecným predstavám spravodlivosti v pomere k peňažnej satisfakcie priznania v obdobných prípadoch vychádzajúcich z porovnateľných skutkových okolností. Súd v prejednávanom prípade vzal do úvahy pochopiteľné pocity frustrácie žalobcu, ktoré viedli k psychickému poškodeniu, k psychickým následkom, vzal do úvahy zásah do občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, dĺžku trestného stíhania, v rámci ktorého boli vydané 2 rozsudky, ktorými bol uznaný vinným zo spáchania skutku kladenému mu za vinu a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody – trvajúca neistota v živote žalobcu. Zároveň prihliadal aj na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Súd po zohľadnení povahy trestnej veci, dĺžky trestného stíhania, preukázaných dopadov trestného stíhania do osobnostnej sféry žalobcu a okolností, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, považuje priznanú náhradu nemajetkovej ujmy nielen za primeranú, ale aj zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti.

67. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na ďalšiu rozhodovaciu činnosť v obdobných veciach, v ktorých súdy rozhodovali o priznaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie, napr. uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/177/2017 z 26.1.2019, ktorým bolo dovolanie proti rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16Co/104/2016 z 9.3.2017 zamietnuté – 8.500 EUR za nezákonné rozhodnutie – vznesenie obvinenia od 25.9.2008 do 11.12.2013; tu bola hrozba trestu odňatia slobody od 4 do 10 rokov, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/14/2020 z 21.4.2021, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Košice I sp,. zn. 41C/35/2017 z 24.10.2019 – 10.000 EUR za nezákonné rozhodnutie – vznesenie obvinenia od 16.1.2012 do 9.5.2016; tu bola hrozba vyššieho trestu odňatia slobody od 10 – 20 rokov za 1. skutok a od 7 – 12 rokov za 2. skutok, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/113/2019 z 17.12.2019, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Košice I z 12.10.2018 sp. zn. 37C/34/2017 – 12.000 EUR za nezákonné rozhodnutie – vznesenie obvinenia od 16.1.2012 do 9.5.2016; tu bola hrozba vyššieho trestu odňatia slobody od 10 do 20 rokov.

68. Žalobca si uplatnil zaplatenie sumy 5.805 EUR titulom skutočnej škody, ktorá mu vznikla vynaložením nákladov na obhajobu v trestnom konaní. K preukázaniu k tomuto nároku predložil jednak rozpis a vyčíslenie úkonov obhajcu v trestnom konaní, ako aj faktúru vystavenú obhajcom a tiež dôkaz o zaplatení vyfakturovaných súm.

69. Podľa ust. § 18 zákona č. 514/2003 Z. z. (1) Náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu. (2) Náhrada škody

zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, ak tieto trovy konania priamo súviseli s nesprávnym úradným postupom. (3) Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom

70. Z uvedeného vyplýva, že povinnosťou štátu je uhradiť poškodenému v rámci náhrady škody náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu, avšak len tie, ktoré boli účelne vynaložené. Štát tak nie je povinný znášať náklady v podobe neprimerane dohodnutých zmluvných odmien medzi advokátom a obžalovaným. Výška škody titulom vynaložených nákladov na trovy obhajoby sa určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene, teda pre účely náhrady škody treba za účelne vynaložené náklady zo strany obžalovaného považovať vyplatenie odmeny advokáta za obhajobu v rozsahu tarifnej odmeny.
71. Postup pre výpočet trov trestného konania, teda postup pre výpočet tarifnej odmeny advokáta za obhajobu klienta v trestnom konaní vyplýva z § 1 ods. 4, § 12 a § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len ako „vyhláška“).
72. Podľa ust. § 1 vyhlášky, (1) Vyhláška upravuje spôsob určenia a výšku odmeny, náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času advokáta za právne služby poskytované klientom na základe dohody alebo ustanovenia na to oprávneným orgánom.(2) Odmena advokáta sa určuje na základe dohody medzi advokátom a jeho klientom (ďalej len „zmluvná odmena“); ak nedôjde k dohode, na určenie odmeny advokáta sa použijú ustanovenia tejto vyhlášky o tarifnej odmene (§ 9 až 14)). (3) Výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka (ďalej len „výpočtový základ“). (4) V odmene sú zahrnuté aj odmeny za administratívne práce a iné práce vykonané v súvislosti s poskytovaním právnych služieb.

73. Podľa ust. § 12 vyhlášky, (1) Pri obhajobe v trestnom konaní vo veciach, v ktorých súd prvého stupňa rozhoduje na neverejnom zasadnutí, je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby jedna dvadsaťštvrtina výpočtového základu. (3) Pri obhajobe v trestnom konaní okrem vecí podľa odseku 1 je základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica a) neprevyšuje päť rokov, jedna dvanástina výpočtového základu, b) prevyšuje päť rokov a neprevyšuje desať rokov, jedna osmina výpočtového základu, c) prevyšuje desať rokov alebo za ktorý možno uložiť výnimočný trest, jedna šestina výpočtového základu.

74. Podľa ust. § 14 ods. 1 vyhlášky, odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby: a) prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom, b) písomné podanie na súd alebo iný orgán vo veci samej, c) účasť pri vyšetrovacích úkonoch, pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania, vyhľadávania alebo na konaní pred súdom alebo iným orgánom na konaní o dohode o vine a treste, na konaní o zmieri, a to za každé začaté dve hodiny bez ohľadu na počet týchto za sebou nadväzujúcich úkonov vykonaných počas dvoch hodín; ak úkon alebo na seba nadväzujúce úkony trvajú viac ako štyri hodiny, patrí odmena za každé dve skončené hodiny, d) návrh na obnovu konania, odvolanie, dovolanie, e) vypracovanie listiny o právnom úkone alebo jej podstatné prepracovanie.

75. Podľa ust. § 14 ods. 2 vyhlášky, odmena vo výške dvoch tretín základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za každý z týchto úkonov právnej služby: a) ďalšia porada alebo rokovanie s klientom za každú skončenú hodinu; dĺžka trvania porady alebo rokovania s klientom, ktorý je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, sa preukazuje potvrdením príslušného ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody, b) rokovanie s protistranou, a to za každú skončenú hodinu.

76. Podľa ust. § 14 ods. 3 vyhlášky, odmena vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za každý z týchto úkonov právnej služby: a) návrh na zabezpečenie dôkazu, b) odvolanie proti rozhodnutiu, ak nejde o rozhodnutie vo veci samej, a vyjadrenie k takému odvolaniu, c) návrhy a sťažnosti vo veciach, o ktorých sa rozhoduje na verejnom zasadaní, okrem návrhu na obnovu konania, d) účasť na verejnom zasadaní, ak nejde o odvolanie alebo obnovu konania.

77. Podľa ust. § 14 ods. 5 vyhlášky, odmena vo výške jednej štvrtiny základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za každý z týchto úkonov právnej služby: b) zastupovanie alebo obhajoba na pojednávaní, pri ktorom sa iba vyhlásilo rozhodnutie, alebo zastupovanie a obhajoba na pojednávaní, ktoré bolo odročené bez prejednania veci.

78. Podľa ust. § 14 ods. 8 vyhlášky, za úkony právnej služby, ktoré nie sú uvedené v odsekoch 1 až 5, patrí odmena ako za úkony, ktoré sú im svojou povahou a účelom najbližšie.

79. Podľa ust. § 15 písm. a) vyhlášky, advokát má popri nároku na odmenu aj nárok a) na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy.

80. Podľa ust. § 16 ods. 3 vyhlášky, od klienta možno požadovať na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Túto sumu môže advokát požadovať aj vtedy, ak sa na jej náhrade s klientom osobitne nedohodol.

81. Podľa ust. § 17 ods. 1 vyhlášky, pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.

82. Žalobca predložil špecifikáciu úkonov právnej pomoci realizovaných E. E. F., ktorý ho zastupoval v trestnej veci sp. zn. 3T/156/2014, na základe plnej moci zo dňa 5. 12. 2013. Špecifikáciou jednotlivých úkonov obhajoby v trestnom konaní žalobca vyčíslil celkovú výšku zrealizovaných 23 úkonov obhajoby na sumu 4.736,69 EUR. Žalobca tvrdil, že celkovo ustanovenému obhajcovi v trestnom konaní uhradil sumu 5.805 EUR na základe E. F. faktúrou č. 01/18 Vr zo dňa 8.1.2018, pričom túto sumu uhradil ešte dňa 9. 1. 2012 a tiež predložil dôkaz – čestné vyhlásenie E. F. o prijatí tejto sumy. Tvrdil, že rozdiel medzi skutočne vynaloženou sumou 5.805 EUR a sumou 4.736,69 EUR, ktorá predstavuje výšku za vykonané úkony právnej pomoci podľa tarifnej odmeny, predstavuje sumu pohonných hmôt v súvislosti s pracovnými cestami E. F. na jednotlivé vyššie uvedené úkony obhajoby žalobcu mimo sídla advokátskej kancelárie E. F..

83. Žalovaný k špecifikácii úkonov a k tomu prislúchajúcej výške 4.736,69 EUR námietky nevzniesol a považoval výšku trov obhajoby za správnu.

84. Súd z pripojeného trestného spisu zistil, že úkony vykonané advokátom E. F. v trestom konaní 3T/156/2014 sú totožné s ich špecifikáciou, ktorú učinil žalobca a s ktorou prejavil súhlas aj žalovaný. Reálne obhajca žalobcu v trestnom konaní zrealizoval 23 úkonov, z toho 8 úkonov v roku 2013 po 97,62 EUR s poukazom na ust. § 14 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s ust. § 12 ods. 3 písm. b) citovanej vyhlášky (1/8 výpočtového základu v roku 2013 = 97,62 EUR) + k tomu prislúchajúci režijný paušál podľa ust. § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky 8 x 7,81 EUR (1/100 výpočtového základu v roku 2013 = 7,81 EUR) . Spolu 843,44 EUR (780,96 EUR + 62,48 EUR). Za 7 úkonov obhajcovi prináležala aj náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu, t.j. 13,01 EUR podľa ust. § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky vo výške 416,32 EUR (32 polhodín) + k tomu prislúchajúca náhrada za použitie motorového vozidla pri uskutočnených pracovných cestách vo výške 108,61 EUR. V roku 2014 trovy obhajoby predstavovali celkovo sumu 576,79 EUR za 3 úkony po 100,50 EUR s poukazom na ust. § 14 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s ust. § 12 ods. 3 písm. b) citovanej vyhlášky (1/8 výpočtového základu v roku 2014 = 100,50 EUR) + k tomu prislúchajúci režijný paušál podľa ust. § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky 3 x 8,04 EUR (1/100 výpočtového základu v roku 2014 = 8,04 EUR). Spolu 325,62 EUR (301,50 EUR + 24,12 EUR). Za 2 úkony obhajcovi prináležala aj náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu, t.j. 13,40 EUR podľa ust. § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky vo výške 187,60 EUR (14 polhodín) + k tomu prislúchajúca náhrada za použitie motorového vozidla pri uskutočnených pracovných cestách vo výške 63,57 EUR.V roku 2015 trovy obhajoby predstavovali celkovo sumu 1.530,65 EUR za 5 úkonov po 104,87 EUR s poukazom na ust. § 14 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s ust. § 12 ods. 3 písm. b) citovanej vyhlášky (1/8 výpočtového základu v roku 2015 = 104,87 EUR) + k tomu prislúchajúci

režijný paušál podľa ust. § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky 5 x 8,39 EUR (1/100 výpočtového základu v roku 2015 = 8,39 EUR). Spolu 566,30 EUR (524,35 EUR + 41.95 EUR). Za 5 úkonov obhajcovi prináležala aj náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu, t.j. 13,98 EUR podľa ust. § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky vo výške 699 EUR (50 polhodín) + k tomu prislúchajúca náhrada za použitie motorového vozidla pri uskutočnených pracovných cestách vo výške 265,35 EUR. V roku 2016 trovy obhajoby predstavovali celkovo sumu 657,07 EUR za 3 úkony po 107,25 EUR s poukazom na ust. § 14 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s ust. § 12 ods. 3 písm. b) citovanej vyhlášky (1/8 výpočtového základu v roku 2016 = 107,25 EUR) + k tomu prislúchajúci režijný paušál podľa ust. § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky 3 x 8,58 EUR (1/100 výpočtového základu v roku 2015 = 8,39 EUR). Spolu 347,49 EUR (321,75 EUR + 25,74 EUR). Za 2 úkony obhajcovi prináležala aj náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu, t.j. 14,30 EUR podľa ust. § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky vo výške 228,80 EUR (16 polhodín) + k tomu prislúchajúca náhrada za použitie motorového vozidla pri uskutočnených pracovných cestách vo výške 80,78 EUR. Napokon v roku 2017 trovy obhajoby predstavovali celkovo sumu 793,82 EUR za 4 úkony po 110,50 EUR s poukazom na ust. § 14 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s ust. § 12 ods. 3 písm. b) citovanej vyhlášky (1/8 výpočtového základu v roku 2017 = 110,50 EUR) + k tomu prislúchajúci režijný paušál podľa ust. § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky 4 x 8,84 EUR (1/100 výpočtového základu v roku 2017 = 8,84 EUR). Spolu 477,36 EUR (442 EUR + 35,36 EUR). Za 2 úkony obhajcovi prináležala aj náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu, t.j. 14,73 EUR podľa ust. § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky vo výške 235,68 EUR (16 polhodín) + k tomu prislúchajúca náhrada za použitie motorového vozidla pri uskutočnených pracovných cestách vo výške 80,78 EUR. Spolu trovy obhajoby podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. činia sumu 4.926,70 EUR, ktoré predstavujú účelne vynaložené náklady na tieto trovy.

85. Účelnosť vynaložených nákladov na trovy obhajoby znamená aj to, že štát nie je povinný znášať náklady v podobe neprimerane dohodnutých zmluvných odmien medzi advokátom a obvineným/obžalovaným, ktoré niekoľkonásobne prevyšujú tarifnú odmenu. Východiskom pre to, čo treba považovať za vynaložené náklady na trovy obhajoby, môže byť už zmienené pravidlo, podľa ktorého sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene. Podľa súdu niet dôvodu, aby sa toto právo neuplatnilo aj pri určení rozsahu náhrady škody spočívajúcej v trovách obhajoby, keďže jeho použitím sa objektívne vyjadruje odmena za zastupovanie advokátom. Tarifná odmena advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní sa stanovuje podľa toho, či ide o obhajobu v trestnom konaní, alebo o zastupovanie v konaní o priestupkoch, ako aj podľa počtu úkonov právnej služby odstupňovaných podľa hornej hranice trestnej sadzby. Ide o kritériá, ktoré sú jasne určené, merateľné a predvídateľné. Určenie rozsahu náhrady škody podľa týchto kritérií nepochybne prispieva k právnej istote účastníkov právneho vzťahu. Pre účely náhrady škody treba preto za účelne vynaložené náklady zo strany žalobcu považovať vyplatenie odmeny advokáta za obhajobu v rozsahu tarifnej odmeny. Obsah základného práva obvineného na právnu pomoc pri obhajobe v trestnom konaní spočívajúci v možnosti zvoliť si obhajcu nemôže byť z hľadiska rozsahu nároku na náhradu škody proti štátu neobmedzený. Bolo by popretím základných predpokladov pre náhradu škody, aby štát hradil aj náklady spojené so zastúpením, ktoré boli vynaložené bezúčelne. Treba preto uplatniť obmedzenie v tom zmysle, že pre účely náhrady škody musí ísť o náklady na obhajobu vynaložené účelne. Tento záver žiadnym spôsobom neobmedzuje právo obvineného zvoliť si pre svoju obhajobu v trestnom konaní obhajcu, iba sa limituje jeho právo na náhradu účelne vynaložených nákladov v konaní. Túto požiadavku treba považovať za legitímnu, lebo niet dôvodu na to, aby ktokoľvek hradil náklady spojené s odstránením vadného stavu (v danom prípade oslobodzujúci rozsudok), ktoré neboli vynaložené dôvodne.

86. Súd nemá pochybnosť o vynaložení sumy 5.805 EUR žalobcom, čo bolo potvrdené aj listinným dôkazom – čestným vyhlásením zo dňa 29.3.2023, v ktorom E. F. čestne vyhlásil prijatie tejto sumy v hotovosti v súlade s ním vystavenou faktúrou č. 01/18 Vr., ktoré predstavovali tarifný výpočet odmeny a náhrady nákladov a strateného času za poskytovanie právnych služieb v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v súvislosti s trestnou vecou sp. zn. 3T/56/2014 vedenej na Okresnom súde Rožňava. Z čestného vyhlásenia ako aj z faktúry vyplýva, že sa malo jednať o zálohu a táto bola prijatá hneď pri prevzatí obhajoby - 9.1.2012, pričom obhajca žalobcovi fakturoval 35 úkonov po 110,50 EUR, t.j. sumu 3.867,50 EUR a cestné náhrady za cestu Humenné – Michalovce a späť – 6 x, Humenné – Rožňava a späť – 8 x a Humenné – Košice a späť – 3 x, spolu 3240 km v sume 970 EUR + 20 % DPH – 967,50 EUR.

87. Vychádzajúc zo zhodných tvrdení strán sporu, súd si osvojil de facto nespornú skutočnosť, ktorou je dôvodnosť nároku žalobcu čo do zaplatenia sumy 4.736,69 EUR titulom skutočnej majetkovej škody. Sporným tak zostal nárok čo do zaplatenia sumy 1.068,31 EUR. Žalobca si žalobou uplatnil titulom skutočnej majetkovej škody sumu 5.805 EUR tvrdiac, že za poskytnuté právne služby v trestnom konaní takúto sumu aj ním zvolenému obhajcovi zaplatil, čo napokon aj preukázal. V žalobe tvrdil, že túto sumu zaplatil za fakturovaných 35 úkonov právnej pomoci v sume 3.867,50 EUR a zvyšok predstavovali cestovné náhrady vo výške 970 EUR + 20 % DPH. Vzhľadom na obranu žalovaného, žalobca učinil špecifikáciu jednotlivých právnych úkonov vykonaných obhajcom v trestnom konaní, pričom počet právnych úkonov ustálil na 23 a tomu zodpovedajúcu výšku trov na sumu 4.736,69 EUR. Tvrdil, že rozdiel medzi ním zaplatenou sumou 5.805 EUR a sumou 4.736,69 EUR predstavuje sumu pohonných hmôt v súvislosti s pracovnými cestami jeho obhajcu na jednotlivé ním vyšpecifikované úkony obhajoby mimo sídla advokátskej kancelárie obhajcu. Dodal, že je v dôkaznej núdzi, keďže obhajca, ktorý ho zastupoval v trestnom konaní, už nemá motorové vozidlo a tým aj technický preukaz, z ktorého by bola zrejmá spotreba pohonných hmôt, a ktorým vykonával cesty na jednotlivé úkony, toto predal.

88. Je pravdou, že na žalobcovi spočívalo dôkazné bremeno ohľadom právneho nároku titulom skutočnej majetkovej škody. Žalobca v spore preukázal zaplatenie sumy 5.805 EUR titulom trov obhajoby. V danom prípade účelne vynaloženými nákladmi na trovy obhajoby v skutočnosti činili sumu 4.926,70 EUR. Nemôže byť na škodu (ujmu) žalobcovi nesprávne uvedenie výšky tarifnej odmeny za jednotlivé úkony obhajoby v rokoch 2014 až 2017 v jeho špecifikácii učinenej v tomto konaní, pričom je nepochybné, že úkony obhajoby tak ako ich vyšpecifikoval, súhlasia s obsahom trestného spisu. Podstatné (hlavné) bolo, že žalobca vynaložil na trovy obhajoby sumu 5.805 EUR a následne sa v spore preukázalo, že účelne vynaložené náklady za obhajobu v rozsahu tarifnej odmeny činia sumu 4.926,70 EUR. Navyše žalobca ani po špecifikácii jednotlivých úkonov sa nedomáhal sumy nižšej titulom skutočnej majetkovej škody, počas celého konania tvrdil, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia mu vznikla majetková škody vo výške 5.805 EUR titulom vynaložených nákladov na trovy obhajoby.

89. Keďže pre účely náhrady škody za zodpovednosť štátu treba za účelne vynaložené náklady poškodeným na zaplatenie odmeny advokátovi na obhajobu považovať náklady v rozsahu tarifnej odmeny, súd tak postupoval aj v prejednávanom prípade a žalobcovi titulom skutočnej majetkovej škody priznal sumu 4.926,70 EUR. V prevyšujúcej časti žalobu týkajúceho sa tohto nároku žalobu zamietol, keďže žalobca, nad súdom priznanú sumu titulom skutočnej majetkovej škody, neuniesol dôkazné bremeno.

90. Žalobca si uplatnil aj úroky z omeškania vo výške 5% ročne od 1.3.2018 poukazujúc na ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.

91. Podľa ust. § 16 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

92. Podľa ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

93. Podľa ust. § 517 ods.1 veta prvá, odsek 2 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

94. Podľa ust. § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č.87/1995 Zb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.2.2013, výška úrokov z omeškania je o 5

percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

95. Omeškanie sa odvíja od splatnosti dlhu. Pri nároku na náhradu škody podľa zákona č.514/2003 Z.z. je pri určovaní splatnosti náhrady škody potrebné vychádzať z ust. § 16 ods.4, podľa ktorého lehota omeškania začína plynúť najskôr dňom oznámenia, že nárok poškodeného nebude uspokojený, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku. V konaní nebolo sporné, že žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku listom zo dňa 27.2.2018 a žalovaný listom zo dňa 7.8.2018 žalobcovi oznámil, že jeho nárok neuznáva. Žalovaný sa tak dostal do omeškania dňom nasledujúcim po oznámení, že nárok žalobcu nebude uspokojený, t.j. dňa 8.8.2018. V prevyšujúcej časti, t.j. v časti úrokov z omeškania od 1.3.2018 do 7.8.2018 súd žalobu zamietol.

96. Výšku úrokov z omeškania súd určil podľa vyššie citovaného ust. § 3 nariadenia vlády SR č.87/1995 Zb., v znení účinnom od 1.2.2013. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu bola vo výške 0,00 % ročne; po zvýšení o 5 perc. bodov, výška úrokov z omeškania činí 5,00 % ročne.

97. Pri priznaní tohto nároku sa súd riadil závermi rozhodnutí NS SR, ktoré v súčasnosti predstavujú už ustálenú súdnu prax, ktoré ohľadom (ne)priznania úrokov z omeškania poukazujúc na doterajšiu judikatúru súdov, dali odpoveď na nastolenú (dovolaciu) právnu otázku ohľadom priznania nároku na príslušenstvo tak, že. .... „ k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy dochádza už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa ust. § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.“. Uvedený právny záver prijal dovolací súd v rozhodnutiach 4Cdo/48/2017, 7Cdo/243/2019 a 8Cdo/191/2020.

98. Podľa ust. § 262 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

99. Podľa ust. § 255 ods.1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

100. Podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí., prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

101. O trovách konania vo vzťahu k nároku titulom nemajetkovej ujmy súd rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalovanému zo súdom priznanej sumy. Stanovenie výšky primeraného zadosťučinenia je voľnou úvahou súdu berúc do úvahy, vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, skutočnosti významné pre jej určenie. V prejednávanom prípade žalobcu nemožno vnímať ako procesne neúspešného v spore; žalobcovi bola priznaná nemajetková ujma, aj keď v nižšej výške ako si uplatňoval (pôvodne si žalobca uplatňoval sumu 30.000 EUR). Žalobcu nemožno ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Primárnym faktom je fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Súd v tomto prípade priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania z prisúdenej sumy, t.j. 100 % zo sumy 8.200 EUR, čo možno zdôvodniť cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku.
102. V súvislosti s posudzovaním úspechu v konaní, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu, súd vzal do úvahy aj nález Ústavného súdu SR z 4. 2. 2021 sp. zn. III.ÚS 475/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil názor, že „ záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 CSP súdom nie je v súlade s ústavou“.
103. Súd považuje za nadbytočné citovať odseky nálezu, ktoré sa týkajú riešenia otázky priznávania trov konania v prípadoch, ak výška plnenia závisela od úvahy súdu.
104. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že spoločným menovateľom situácií, keď rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy všeobecného súdu alebo od znaleckého posudku, je z pozície strán sporu počiatočná nepredvídateľnosť výsledku konania o výške uplatneného nároku, čo zároveň tieto situácie kvalitatívne odlišuje od ostatnej sporovej agendy, keď žalobca vie spoľahlivo kvantifikovať výšku svojho nároku. Z uvedeného vyplýva, že kritérium predvídateľnosti výsledku rozhodnutia všeobecného súdu žalobcom sa javí byť rozhodujúce pri úvahe medzi aplikáciou zásady úspechu v jej všeobecnom význame, keď sa miera úspechu vo veci zisťuje v závislosti od vzťahu meritórneho rozhodnutia k

žalobnému petitu, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej, a jej redukovanej významovej podobe, keď sa za úspech považuje už úspech v základe nároku.
105. O trovách konania vo vzťahu k nároku titulom majetkovej škody súd rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 2 CSP, keďže súd o tomto nároku žalobcu nerozhodoval úvahou, pretože žalobca mohol preukázať svoj nárok uplatňovaný žalobou dôkazom. Predmetom tohto konania bola náhrada účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, t.j. náhrada skutočnej škody a za škodu sa považuje ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná určitým ekvivalentom, t.j. peniazmi. V súdenej veci žalobca splnil svoju povinnosť tvrdenia, neuniesol však dôkazné bremeno čo do zaplatenia sumy 878,30 EUR, ktoré možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť strany za výsledok konania. Ak chce byť žalobca v spore úspešný, musí v žalobe uviesť skutočnosti odôvodňujúce ním uplatňovaný nárok voči žalovanému a o týchto skutočnostiach je povinný poskytnúť tzv. plný dôkaz. To je výraz, ktorým právna teória označuje dôkaznú situáciu, kedy procesná strana v plnej miere, bez akýchkoľvek pochybností preukáže svoje skutkové tvrdenie a súd je povinný z týchto skutočností pri svojom rozhodnutí vychádzať. Teda nešlo o prípad, keď žalobe v tejto časti požadovaného nároku bolo celkom vyhovené a preto súd pri náhrade trov konania postupoval podľa pomeru úspechu a neúspechu a náhrada trov konania bola pomerne rozdelená. V tejto súvislosti sú poznamenáva, že v citovanom ustanovení § 255 ods. 1 CSP sa premieta zásada úspechu v spore ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania, pričom úspech vo veci súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konania sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechu (t.j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovelo v celom rozsahu.

106. V spore bol žalobca vo vzťahu k nároku titulom majetkovej škody úspešný v rozsahu 84,86 %, jeho neúspech predstavuje 15,14 %. Žalobca má tak nárok na náhradu preukázaných, odôvodnených a účelne vynaložených trov konania v rozsahu 69,72 % proti žalovanému.

107. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré je možné podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice I (§ 355 ods. 1, § 362 CSP).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nestranným procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené,

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo k rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v ods. 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu (zákon č. 233/1995 Z.z.).